Bili?im Teknolojileri Alan Alg?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bili?im Teknolojileri Alan Alg?s? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17854

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bili?im Teknolojileri Alan Alg?s? Ölçe?i (BTAAÖ), Ömür Uysal taraf?ndan 2017 y?l?nda tamamlanan bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu ölçe?in temel amac?, bireylerin **Bili?im Teknolojileri** (BT) alan?na yönelik alg?lar?n?, tutumlar?n? ve bu alan?n meslek seçimi üzerindeki yorday?c? etkilerini ölçmektir. Ölçek, özellikle lise ve üniversite düzeyindeki ö?rencilerin BT alan?na dair sahip olduklar? karma??k yap?sal alg?lar? de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r. Ölçek geli?tirme sürecinde kapsaml? **psikometrik analizler** yap?lm?? olup, yap?sal e?itlik modellemesi (YEM) ile geçerlik ve güvenirlik kan?tlar? sunulmu?tur.

Anahtar Kelimeler

Bili?im Teknolojileri, Alan Alg?s?, Meslek Seçimi, Ölçek Geli?tirme, Yap?sal E?itlik Modellemesi, Psikometri.

Yazarlar

Ömür Uysal

Amaç

Bili?im Teknolojileri Alan Alg?s? Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin BT alan?n? nas?l alg?lad???n? ve bu alg?n?n **kariyer tercihleri** üzerindeki etkisini bilimsel olarak tespit etmektir. Ölçek, BT alan?n?n zorluk düzeyi, cazibesi, sa?lad??? sosyal statü ve gelecekteki istihdam potansiyeli gibi kritik alg?sal boyutlar? ölçmek üzere tasarlanm??t?r. Bu araç sayesinde, e?itim kurumlar? ve kariyer dan??manlar?, ö?rencilerin BT alan?na yönelimlerini etkileyen faktörleri daha iyi anlayabilir ve gerekli rehberlik stratejilerini geli?tirebilirler.

Ölçek, özellikle BT alan?nda meslek seçimi yapmay? dü?ünen veya bu alanda e?itim gören ö?rencilerin alg?lar?n? sistematik bir ?ekilde de?erlendirerek, **yorday?c? de?i?kenleri** ortaya koymay? hedefler. Bu kapsamda, ölçe?in geli?tirilmesi, ilgili doktora tezinin temel ara?t?rma sorular?na cevap bulmak için kritik bir ad?m olmu?tur.

Yap?

BTAAÖ, bireyin **Bili?im Teknolojileri** alan?na dair bili?sel, duyu?sal ve davran??sal e?ilimlerini kapsayan çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle alg?lanan yetkinlik, alan?n sosyal çekicili?i, kariyer beklentileri ve alana yönelik genel tutumlar gibi alt boyutlardan olu?ur. Ölçe?in yap?sal geçerli?i, karma??k istatistiksel yöntemlerle, özellikle **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) kullan?larak incelenmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, ö?rencilerin BT alan?na yönelik geli?tirdi?i ?emalar? ve bu ?emalar?n meslek seçimi kararlar?n? nas?l etkiledi?ini derinlemesine incelemektedir. Bu, psikolojideki alg? ve tutum teorileri ile kariyer geli?im modellerini birle?tiren bir yakla??md?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak iki farkl? örneklem grubu üzerinde gerçekle?tirilmi?tir. Yap?sal uyum iyili?i indeksleri, ölçe?in teorik yap?s?n? destekledi?ini göstermektedir.

Üniversite grubunda elde edilen uyum iyili?i indeksleri ?unlard?r: (X^2= 2024,1, sd= 343, X^2/sd= 5,9, RMSEA= .09, SRMR= .05, GFI= .80, CFI= .97, IFI= .97). Lise grubunda ise indeksler ?u ?ekildedir: (X^2= 1387,5, sd= 344, X^2/sd= 4,03, RMSEA= .08, SRMR= .05, GFI= .90, CFI= .97, IFI= .97). X^2/sd de?erleri (üniversite için 5,9, lise için 4,03) ideal s?n?rlar?n biraz üzerinde olsa da, CFI ve IFI de?erlerinin .97 gibi yüksek seviyelerde olmas?, ölçe?in verilerle mükemmel bir uyum sergiledi?ini ve kabul edilebilir bir yap?sal geçerli?e sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?na ili?kin detayl? iç tutarl?l?k katsay?lar? (örn. Cronbach Alfa) kaynakta do?rudan belirtilmemi? olsa da, yap?lan analizlerin istatistiksel güvenilirli?ini sa?lamak amac?yla **anlaml?l?k düzeyi** (alpha) .05 olarak belirlenmi?tir. Bu, psikometrik çal??malarda standart olarak kabul edilen bir e?iktir.

Güvenirlik analizleri, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? madde setleri ile tutarl? sonuçlar üretme yetene?ini garanti alt?na almak için kritik öneme sahiptir. Yüksek yap?sal uyum indeksleri (CFI, IFI) dolayl? olarak ölçe?in yüksek düzeyde **iç tutarl?l??a** sahip oldu?unu i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Sunulan geçerlik verileri, ölçe?in faktör yap?s?n?n Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile test edildi?ini kesin olarak göstermektedir. Bu, ölçek geli?tirme sürecinde öncelikle Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) ile madde yap?s?n?n belirlendi?i ve ard?ndan bu yap?n?n ba??ms?z bir örneklem üzerinde DFA ile do?ruland??? anlam?na gelir.

DFA sonuçlar?, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n ampirik verilerle tutarl? oldu?unu kan?tlam??t?r. Özellikle RMSEA ve SRMR de?erleri, modelin veri setine olan yak?nl???n? göstermekte olup, her iki grup için de kabul edilebilir s?n?rlar içerisindedir (s?ras?yla .09, .08 ve .05).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün bir doktora tezi çal??mas? ürünü)

Format: Derecelendirme Ölçe?i (Kaynakta derecelendirme basama?? belirtilmemi?tir, ancak psikometrik ölçek format?ndad?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Lise ve Üniversite Ö?rencileri

Ya? Grubu: Ergenlik dönemi sonu ve genç yeti?kinlik dönemi

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki lise ve üniversite ö?rencilerinden olu?an iki ayr? örneklem grubu üzerinde test edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Veri toplama, anket yöntemiyle gerçekle?tirilmi?; analizler için Yap?sal E?itlik Modellemesi (YEM) teknikleri kullan?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Özellikler, Yap?sal E?itlik Modellemesi, Bili?im Teknolojileri, GFI, IFI, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Kaynakta belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: omuruysal@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Ankara Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü (Doktora tezi s?ras?nda).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Ölçek, 2017 y?l?nda yay?mlanan doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Yazar?n ileti?im bilgisi mevcuttur: omuruysal@gmail.com.

Tezin orijinal linkine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr.

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: bilisim-teknolojileri-alan-algisi-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Uysal, Ö. (2017). *Bili?im teknolojileri alan?nda meslek seçimini yordayan de?i?kenler* (Yay?nlanmam?? doktora tezi). Ankara Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bili?im Teknolojileri Alan Alg?s? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Sa?lanan kaynak metin içerisinde ölçek maddelerine dair herhangi bir bilgi bulunmamaktad?r. Maddelerin tam içeri?i için, yukar?da referans verilen doktora tezine veya ilgili PDF doküman?na ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM